



בענין:

מר עומרי ולדמן  
ע"י ב"כ עוה"ד בנימין משה  
מרח' דוד רמז 2  
ת.ד. 278 בית שאן 10900  
כתובת דוא"ל bennym@zahav.net.il

להלן "העורר/ת/ים"

- נגד -

רשות העתיקות  
ע"י ב"כ עוה"ד עמי שחר ו/או דן בהט – הלשכה המשפטית  
כתובת דוא"ל: lawoffice@israntique.org.il

להלן "המשיבה"

## **החלטה**

בפני הועדה הוגש ערר בתחילת פברואר ע"י העורר כנגד החלטת המשיבה להימנע מליתן לו רישיון לסחר עתיקות. ערר זה הוגש לפי סעיף 36 (א) (4) לחוק העתיקות תשל"ח – 1978. אין כל מחלוקת עובדתית בין הצדדים ועיקרי טיעוניהם הינם משפטיים ועל כן נסכם את העובדות ואת טיעוני הצדדים בקצרה ונקבל את החלטתנו בהתאם לכך. לא מצאנו טעם להלאות את הצדדים ואת הועדה בקבלת כתבי סיכומים ומצאנו, כי הצדדים הציגו היטב את כל המארג המשפטי עובדתי בפרשה זו, שעמדה ללא טיפול במשך כמעט שלוש שנים לאור היעדר קיום הרכב לוועדה זו ויש מקום לסיים פרשה זו ללא כל דיחוי נוסף.

### **א. מסכת העובדות וטענות הצדדים:**

1. העורר הגיש בקשה לקבלת רישיון לעיסוק בסחר בעתיקות למשיבה ביום 4.12.18.
2. בקשתו זו נענתה בשלילה ביום 3.1.19 ע"י נציג המשיבה מר אילן חדד שהינו נושא בתואר מפקח ממונה על המסחר בעתיקות (להלן "המפקח חדד") תוך ציון "בקשתך לקבלת רישיון למסחר נדונה בקרב הגורמים המוסמכים ברשות העתיקות והוחלט לדחותה....." וזוהי אפוא "עילת" הערר.
3. לתשובה זו קדמה התכתבות בין הצדדים, שעיקרה בכך שהמשיבה דרשה לדעת אם העורר הינו:  
- אדם שהועסק כשכיר בעסק מורשה למסחר בעתיקות במשך למעלה מ- 3 שנים או



- בעל תואר אקדמי ממוסד מוכר ע"י המל"ג בארכיאולוגיה ו/או בהיסטוריה של העת העתיקה ו/או תולדות האומנות ואם כך הם פני הדברים, כי ימציא מסמכים התומכים בכישוריו אלה לידי המשיבה.
- העורר, מצידו, ביקש לדעת מאת המשיבה, מה מקור הסמכות לדרישת/שאלת/קביעתה הנ"ל של המשיבה, היכן נעשה לכך פרסום, כיצד נתקבלה ההחלטה לדרישה זו ו/או ע"י מי נדונה בקשתו וכיוב'.
4. אף צד לא השיב לשאלות רעהו.
5. רק בעתיו של הליך זה, בעקבות הגשת הערר, צירפה המשיבה לכתב תשובתה לערר דף מודפס בן שני עמודים, אותו כינתה בכתב תשובתה לערר, "העתק מהקריטריונים למתן רישיון לסחר בעתיקות" הנושא את הכותרת "קריטריונים למתן רישיון", בו מפורטים קריטריונים שונים לקבלת רישיון לסחר בעתיקות, אשר צורף למען הנוחיות גם להחלטתנו זו (להלן "כתב הקריטריונים").
6. כתב הקריטריונים אינו נושא כל תיאור ו/או שם של בעל התפקיד שהוציא אותו, אין איש חתום עליו, מועד הוצאתו עלום, אופן התקבלות תוכנו מבחינה פרוצדורלית אינו ידוע ואינו מתועד, מקור הסמכות להוצאתו אצל המשיבה אינו מפורט בו וכן לא נמצא כל מסמך אחר ממנו ניתן להבין את הנימוקים לתוכנו או לקבל מענה לשאלות הנ"ל.
7. בתשובה לשאלת הועדה את ב"כ המשיבה לענין זה, מסר ב"כ המשיבה כי לא מצא לא פרוטוקול של דיון בו נדון נושא הקריטריונים, לא פרוטוקול בו נרשמה החלטה בדבר קבלת החלטה לאימוץ/תחולת האמור בכתב הקריטריונים ואף מסמך אחר, שיוכל לשפוך אור כיצד באו קריטריונים חשובים אלה לעולם.
8. המפקח חדד, במענה לאותה שאלה השיב, כי ביקש מהממונה עליו לקבל מסמך "מסודר" אך נענה בעל פה, כי תנאי הסף של תואר ראשון בתחום הארכיאולוגיה/היסטוריה וכו' הם תנאי הסף ולא זכה לקבל לידי אף אסמכתא מסודרת מעבר לכך, לרבות לא את דף הקריטריונים עצמו.
9. העורר טען כי התנהלות/החלטת המשיבה להימנע מליתן רישיון אינה כדין היורדת לשורשו של ענין שעה שהיא עומדת בסתירה ל:
- **חוק יסוד: חופש העיסוק** (להלן "חוק יסוד חופש העיסוק").
- **החוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות)**, תשי"ט-1958 (להלן "חוק ההנמקות").
10. העורר גם טען לחוסר סמכות המשיבה לקבוע את הקריטריונים לאור לשון **חוק העתיקות תשל"ח - 1978** (להלן "חוק העתיקות") ו- **תקנות העתיקות (רישיון ואגרות) תשמ"ד - 1984** (להלן "תקנות העתיקות") ואף להיות הקריטריונים נגועים בחוסר סבירות קיצונית לאור הגבלתם את חופש העיסוק המוכר כערך יסוד על פי חוק.
11. המשיבה הגיבה מצידה לטיעונים אלה בכך שעל פי חוק העתיקות ותקנות העתיקות, הסמכות לקבוע קריטריונים למתן הרישיון בידה היא. היא הסתמכה גם על החלטה של ועדת ערר בערר 1/2012 גולדין נ' רשות העתיקות מיום 30.8.12. כן הסבירה המשיבה, כי מאז שנת 2012 על סמך האמור בכתב הקריטריונים נתנו/לא נתנו על ידה רישיונות לסחר בעתיקות.



12. המשיבה גם נתנה תשובות לשאלות הועדה שעסקו בעיקר על המדיניות הקודמת למתן רישיון לעיסוק בסחר בעתיקות ונתונים סטטיסטיים נוספים לענין זה שמטרתם היה ללמוד על העבר התפעולי בענין זה.
13. המשיבה גם הביעה את דאגתה מהמצב החמור הקיים באזורנו בענין גניבת עתיקות וסיחורן שעל תחום מניעתה היא ממונה גם כן (ראה לענין זה גם את תוארו המלא של המפקח חדד). במסגרת זאת היא הביאה גם את דברי כבוד השופטת ברק בביהמ"ש העליון בפס"ד עודד גילן נ' מדינת ישראל.
14. ב"כ המשיבה הבהיר גם, כי במדינות רבות בחו"ל העיסוק בסחר בעתיקות אסור. למרות שלא הוצגו ראיות לכך, מאשרת הועדה כי הענין נמצא בידיעתה השיפוטית.
15. המשיבה גם טענה, עניינית לפרשת הערר, לחששה למתן רישיון לעורר לאור הרשעת אביו בעבירה על חוק העתיקות הנוגעת לסחר בעתיקות.

## ב. דיון בטענות הצדדים:

### (ו) כתב הקריטריונים באספקלריית חוק חופש העיסוק וחוק ההנמקות

1. מדובר לכאורה בהתנגשות חזיתית בין שתי הוראות סטוטוריות – בין חוק העתיקות, שקובע את הצורך בקבלת רישיון לעיסוק בסחר בעתיקות לבין חוק יסוד חופש העיסוק, הקובע זכאות לכל תושב/אזרח של המדינה לעסוק בכל עיסוק.
- נבהיר בתחילת דברינו כי אכן בארצות מסוימות קיים איסור בסחר בעתיקות. שני חברי ועדה זו, המומחים בארכיאולוגיה הינם בדעה, כי היה מקום לנהוג כך גם בישראל שכן סחר זה הינו גורם לנזק לנכסים ארכיאולוגיים חשובים, אלא שפני המציאות על פי חוקי מדינת ישראל קובעת אחרת ועל כן קיומה של רגולציה כדן אמורה כנראה לשרת את המטרה למזעור נזק זה.
2. אין צורך להכביר במילים, כי חוק יסוד הוא בגדר "החוקה העתידית, של מדינת ישראל" ומעצב את ערכי היסוד עליהם מושתתת מערכת החוקים של מדינת ישראל.
3. אלא שסעיף 4 לחוק חופש העיסוק נתן פתח לפגיעה בעיקרון חופש העיסוק בחקיקה ספציפית ובלבד שהיא נועדה לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש או לפי חוק כאמור מכח הסמכה מפורשת בו, קרי פגיעה מצומצמת.
4. מכאן ניתן לקבוע שבעצם הצורך בקבלת רישיון לסחר בעתיקות אין בו כדי לפגוע בחופש העיסוק לאור עמידת דרישה זו במתחם ההוראה שהתווה סעיף 4 לחוק חופש העיסוק.
5. בחוק העתיקות ביקש המחוקק הישראלי דווקא את היפוכו של דבר מהקבוע בארצות אחרות: הסחר בעתיקות מוותר, אך הוא חייב להיות נתון לרגולציה באמצעות רישיון, שיונפק כדן ע"י הגורם שהוסמך לכך בחוק. ברי, שרישוי נועד לקיים פיקוח של רשות מנהלית על פעילות מסוימת של גורמים פרטיים כדי למנוע פגיעה שאינה ראויה בזכות אחרים ו/או בטובת הציבור ו/או בקניין הציבור.
6. סבורים אנו, כי עצם קיומם של הקריטריונים בעניינינו הוא סביר בהחלט, שהרי אם לא היו כלל כאלה, נתונה הנפקת הרישיון לפררוגטיבה רחבה ומעורפלת ביותר של המשיבה על



- פי האמור בסעיף 15 לחוק העתיקות ותקנות העתיקות (שעוסקות כיום רק בצדדים הטכניים מנהליים, המהווים הנחיות למי שכבר הונפק לו רישיון).
- זאת ועוד, שלילה מוחלטת לכשעצמה של עיסוק בסחר עתיקות (גם ע"י חיקוק) יש בו סתירה ברורה לעיקרון חופש העיסוק ועל כן המצב החקיקתי הנוכחי הנתמך ברגולציה סבירה של רישוי תלוי קריטריונים (ככל שאלה נתקבלו כדין), מהווה איזון אינטרסים נכון אגב שקילת כלל ההיבטים/נושאים הרלוונטיים לענין זה.
7. כך גם לענין חשש המשיבה מפני סחר בעתיקות גנובות. הנושא מקבל מענה הולם וסביר בעצם קיומם של קריטריונים למתן רישיון לעסוק בסחר עתיקות. אשר לתוכנם של הקריטריונים, ראה דיונו המפורט בהמשך החלטה זו.
8. קיים כאן גם היבט אחר לגמרי של אותו ענין ממש: הגבלת עיסוק, גם אם נעשית היא ע"י קריטריונים, שעצם קיומם לדעתנו, כאמור, הינו סביר, אפילו יהא תוכנם סביר ככל שיהיה, הרי שלאור קיומו של חוק יסוד חופש העיסוק, צריך שהם יהיו גם **ידועים מראש ומפורסמים כדבעי**, כדי לצמצם פגיעה בעקרונות חוק יסוד זה.
9. זכותו של כל מי שמעונין להיכנס לעיסוק של סחר בעתיקות לדעת מראש ובצורה ברורה, כי עליו לעמוד בדרישות סף ודרישות ההמשך הנוספות, שלא רק שנקבעו כדין ע"י הגורם המוסמך לכך, אלא גם פורסמו מראש במקום המתאים לכך, שכל בר בי רב יוכל לראותם, לבחון את סבירותם ולדעת מה צופן העתיד בחובו.
10. יודגש כי על פי הודעת המשיבה נתקבלו קריטריונים אלה עוד בשנת 2012 לערך. אלא, שמאז ועד היום, הם לא פורסמו במקום כלשהו. מעיזים אנו לומר שאי פרסומם הינו כמעט כהעדר קיומם, שהרי לשם מה יש קריטריונים אם הם נשמרים אצל המשיבה ואינם מובאים לידיעת הציבור, קל וחומר כשהם מתבקשים במפורש ע"י העורר ואין הם בנמצא.
11. זאת ועוד, המפקח חדד, האיש ב"ה הידיעה" של המשיבה נאלץ, כך על פי עדותו, לברר אצל ממנוי מה הם הקריטריונים, שעה שכתב קריטריונים מוסדר לא היה כלל בידיו. כך מצא עצמו במצב שהוא לא יכול היה, כנדרש מכל נציג של רשות ציבורית, להפנות למקום פרסומם של הקריטריונים ו/או ליתן את המידע הראוי בדבר הקריטריונים לקבלת הרישיון המבוקש.
12. נמצאנו למדים מדברי ב"כ המשיבה, שגם אם היה המפקח חדד יודע להפנות את העורר לכתב הקריטריונים גופו, עדיין לא היה בנמצא ולו "קצה חוט" כדי להראות כיצד, על ידי מי ומדוע נתקבלו דווקא קריטריונים אלה. השאלות: הנתקבלו הקריטריונים ע"י המנהל לבדו? האם ע"י השר או מי שמונה על ידו? האם ע"י ועדה מיוחדת לענין זה? כיצד נתקבלו? האם נשקלו כלל השיקולים הרלוונטיים טרם כך? וכיוב'. שאלות/סוגיות אלה מטילות צל כבד על כתב הקריטריונים עד כדי "היעלמותו" קליל ב"צל" זה.
13. מהראיות עולה, כי יש כתב קריטריונים שהמשיבה מצהירה, כי הם "הקריטריונים" לקבלת רישיון לעסוק בסחר בעתיקות עוד משנת 2012, אך אין שום מידע בעל פה ו/או בכתב על השאלות המופיעות בסייפת סעיף 12 לעיל. מכאן הגענו לנדבך בעייתי נוסף בענין זה, המביאנו למסקנה שהקריטריונים נתקבלו שלא על פי סדרי מינהל תקינים, קרי שלא כדין ועל כן דינם להיפסל או להיות "void ab initio".



14. גם ב"כ המשיבה, מצא עצמו במצב מביך בעל כורחו, שעה שבידיו היה רק דף מודפס בודד (שני עמודים) המהווה לכאורה ראייה/אסמכתא יחידה (חסרת תימוכין) למסמך מהותי וחשוב, האמור להוות את ליבה הלגיטימי של הגבלה/רגולציה לזכות יסוד סטטוטורית כחופש העיסוק ויסוד לתשובה לפניית אזרח על פי חוק ההנמקות.

15. קל לנו בענין זה להקביל את עניינינו לכל הליך למתן רישיון ממשלתי אחר לעיסוק במקצוע המעוגן בדיני מדינת ישראל כמקצועות הרפואה, עריכת הדין, ראיית החשבון, השמאות, הוראת דרך בתיירות, הוראה בבתי ספר ואפילו הנפקת רישיון עסק לעסק כלשהו בתחומי הרשות המקומית.

## **הקריטריונים – לגופו של ענין:** (II)

16. מעבר לנדרש בחנו גם את סבירותם של הקריטריונים ובמטרה לסייע למשיבה לעשות סופית סדר בענין, הגענו למסקנות הבאות:

א. אין אנו רואים כל פגם באמור בסעיפים א'-ג' לכתב הקריטריונים. מומלץ למשיבה לבחון את האמור בסעיף ג. (ח) בכתב הקריטריונים לאור שינויי החקיקה בכל הקשור לאפשרות לבקש ממועמד לרישיון כגון זה תעודת יושר.

ב. לענין האמור בסעיף ד. (1) (א) לכתב הקריטריונים, אנו סבורים, כי אין כל פגם בדרישת הסף כתואר ראשון בארכיאולוגיה ו/או היסטוריה -לימודי א"ו/או תולדות האמנות ממוסד אקדמאי מוכר בישראל או עבודה כשכיר בעסק מורשה למסחר בעתיקות 3 שנים לפחות טרם הגשה הבקשה לרישיון.

ג. לענין עריכת הבחינה, המוזכרת בסעיף ד. (1) (ב) לכתב הקריטריונים, נתייחס בשני היבטים:

### **1) ציון המעבר:**

אנו סבורים, כי ציון המעבר המופיע אצל המשיבה – 60, נמוך מדי ועליו לעמוד על 80 עפ"י הנימוקים הבאים:

– ציון 60, ככלל, מבטא דרגת ידע גבולית מאד ואיננו מצביע על בקיאות מקצועית ראויה כפי שלדעתנו דרושה במקצוע העוסק במטריה "רגישה" כפי שמסתבר מפסק דינה של כבוד השופטת ברק בפס"ד עודד גילן נ' מדינת ישראל שצוטט ע"י המשיבה. לעומת זאת ציון 80, הוא לא רק ציון המעיד על בקיאות טובה בחומר הנלמד אלא, גם מהווה בדרך כלל את הציון המקובל באוניברסיטאות השונות בישראל (האוניברסיטה העברית ב"ם, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת תל אביב) בחוגים למדעי הרוח על פי פרסומיהם הרשמיים כתנאי קבלה להמשך הלימודים לתואר שני – (מסלול לא מחקרי) ועל כן מצופה במקצוע העוסק במטריה "רגישה", כאמור לעיל, שציון זה יהיה הרף הראוי לקבלת הרישיון.



- כאן עולה השאלה מדוע אנו סבורים, כי יש להשוות את תנאי קבלת הרישיון לעיסוק בסחר בעתיקות לתנאים האוניברסיטאיים לתואר שני? נסביר: תואר ראשון (בוגר) מעניק לסטודנט/ית ידע כללי בתחומים השונים של המדע, ובדרך כלל מוסיף התמחות במדורים בהם הסטודנט/ית רואה עניין רב יותר. התמחויות אלו גם מהווים בסיס להמשך לתואר שני, אשר יכין וגם יבחן את כישוריו של הלומד החדש בחשיבה עצמאית, בסינטזה, בביקורת, ואף במחקר חדשני. אומנם סוחר/ת בעתיקות אינו/ה נדרש/ת לעסוק במחקר, אך עליו/ה לשלוט היטב בחומרים המגיעים אליו/ה כדי למנוע, בין היתר, תיוג שגוי של הפריטים, מכירת זיופים, ובעיקר - מכירת פריטים בעלי חשיבות לאומית עליהם חלים ההגבלות שבדין למסחר/ייצוא ולמכירה עתידית ועליו להיות מסוגל "לחקור" היטב את הסחורה שלפניו. כך חייב המחזיק/ה ברישיון לעיסוק במסחר בעתיקות חייב/ת גם לדעת היטב את מגבלותיו/ה בעניין חשוב זה. על כן, מצופה ממנו/ה ידע רב, שיאפשר אבחנה של ההקשר הארכאולוגי (מקור הפריטים), של החשיבות המדעית שלהם, וכמו כן של מידת האוטנטיות תוך הבנה מהו המכלול התרבותי ממנו הם משתייכים, כמו גם את דבר ה-"לגיטימיות" של הפריט שבפניו. שליטה מסוג זה בלתי ריאלית אצל אדם שיודע רק 60% מהחומר הנלמד (מה שנחשב ל"מספיק"), ולכן רמה של ידיעה טובה, קרי של 80% צריכה להשתקף גם בציון המינימום. הלואי ואלה/ו שייגשו למבחנים יבינו לבד שראוי שידעו לפחות 85-90% מהחומר הנלמד הדרוש.

## 2) אופן עריכת הבחינה והיקף החומר ללימוד:

עוד נציין, כי יש להוסיף לכתב הקריטריונים כי מדובר בבחינה בכתב ובעל פה ואת רשימת חומר הלימוד שהידיעה בו נדרשת לכל בחינה. ציון המעבר הנ"ל חייב להיות שקלול של שתי הבחינות הנ"ל יחדיו כשלכל אחת משקל שווה. אנו סבורים, כי הבחינה אמורה להתרכז בידיעת התחומים הבאים:

### - בבחינה בכתב:

- א. חקיקה עדכנית בישראל בנושא עתיקות.
- ב. תולדות ההיסטוריה והארכיאולוגיה במרחב הארץ ישראלי (תקופות, תאריכים, מאפיינים ארכיאולוגיים לכל תקופה, מקום הימצאם).

### - בבחינה בעל פה:

זיהוי בפועל של דוגמאות או תמונות לממצאים ארכיאולוגיים כגון כלי חרס, מטבעות, כלי זכוכית, פסלים, כלי אבן, פרטי אומנות, פרטי ספרות, פרטי אדריכלות ו/או כל ממצא המהווה ביטוי לתרבות חומרית של תקופות שונות, שסביר שתימצאנה בחנות לממכר עתיקות בציון כינוי המקצועי (אם קיים) וציון תקופתם הבסיסית (למשל "ברונזה קדומה" ולא "ברונזה קדומה א1").



ברם, אין רשימה זו בבחינת רשימה סגורה והמשיבה רשאית להוסיף עליה ובלבד שהחלטתה זו תהיה מעוגנת בצורה ראויה ומסודרת כדין.

ד. לענין הדרישה ל"מלאי עתיקות" מינימאלי בזמן קצוב, סבורה הועדה, כי אין זה סביר להתערב ברמות מלאי בעסק פלוני כלשהו והתערבות היא מרחיקת לכת וחורגת מהסמכות של המשיבה. כל עסק ורמות המלאי שלו.

ה. לבסוף, לא מצאנו דבר בכתב הקריטריונים לענין חידוש רישיון קיים מידי שנה בהתאם להוראת התקנות לענין זה. נכון תעשה המשיבה אם תארגן השתלמויות מקצועיות חובה (כנהוג למורי דרך ע"י משרד התיירות למשל) כתנאי לחידוש הרישיון. השתלמויות אלה תהיינה מכוונות בקרה והדרכה באופן המשלב גיבוש של תפיסת רגולציה מקצועית על התחום עם ידע מקצועי ספציפי רלוונטי.

### (iii) סמכות המשיבה/מעין אפליה/חשש לשת"פ עם האב:

17. לענין סמכות המשיבה, הצדק הוא עם ב"כ המשיבה. למרות הניסוח המעורפל במקצת של סעיף 15 לחוק העתיקות ותקנות העתיקות לענין זה, אין ספק כי כוונת הסעיף להקנות סמכות למנהל המשיבה, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק העתיקות, להנפיק רישיון לעיסוק בסחר עתיקות ובכך, על פי עקרונות המשפט המנהלי שנתגבשו בפסיקה עניפה של ביהמ"ש העליון והחלטת ועדת ערר זו בהחלטה בערר 1/2021 אלי גולדין נ' רשות העתיקות, גם להיות בעל הסמכות לקביעת הקריטריונים כדן ולפרסומם. אך אל לנו להתבלבל, עצם הסמכות לקבוע את הקריטריונים איננה מעקרת את החובה הצומחת איתה לקבוע אותם על פי אותן אמות המידה, שנקבעו בפסיקה ובחוקים הרלוונטיים של מדינת ישראל עליהם כבר עמדנו לעיל. נעיר לענין זה, כי היה עדיף לו היו מתבצעים שני דברים: חקיקה ברורה יותר בחוק העתיקות וכן צירוף הקריטריונים לקבלת הרישיון לעיסוק בסחר בעתיקות (לאחר גיבושם כדן) כחלק בלתי נפרד מתקנות העתיקות וכתוספת להן.

18. לענין טענת המשיבה, כי על סמך הקריטריונים ניתן סירוב לפונים אחרים שביקשו לקבל רישיון נאמר, כי נוהג שאינו כדן לא יוכל להפוך לנוהג כדן או לנוהל מחייב רק בשל היותו נוהג. טענה זו של המשיבה היא תמוהה, עת היא מנסה לבסס נוהג של הגבלת זכות יסוד חופש העיסוק, המעוגנת בחוק יסוד, על דרך התנהלות חסרת בסיס ראוי בדן.

19. אשר לחשש שהביעה המשיבה לענין עבודת העורר עם אביו, אשר הורשע בעבירה על חוק העתיקות, די אם נזכיר את הפסוק מספר ירמיהו (ל"א, פסוק כ"ח) ומספר יחזקאל (י"ח, פסוק ב') לאמור "אבות אכלו בוסר ושיני בנים תיקהנה", אשר אין לו נפקות בדן הישראלי.



אדרבא, למשיבה יש מנגנון פקוח יעיל המכיר את מקורות חששותיה והיא רשאית להפעילו על פי כל דין במסגרת אכיפת החוקים והתקנות הרלוונטיות ואין להרחיב את "מעגל הענישה", אלא לעשות שימוש יעיל במקורות המודיעיניים לצורך הפעלת סמכות אכיפת החוק כדין.

## ג. החלטה וסוף דבר:

לאור כל האמור לעיל החליטה הועדה כדלקמן:

1. הגענו למסקנה, כי החלטת המשיבה להימנע מליתן לעורר רישיון לעסוק בסחר עתיקות היתה שלא כדין. העדר קיומם של "הורים" לקריטריונים ותיעוד כלשהו המעידים על אופן גיבושן אגב שקילת כלל השיקולים הרלוונטיים לכך הינם בגדר פגם מהותי היורד לשורשו של ענין עליו גם מוטל "צילו" של האמור בסעיף 6(א) לחוק ההנמקות שתוצאתו פסילת כתב הקריטריונים והחלטת המשיבה להימנע מליתן רישיון לעורר.
2. העדר פרסום כתב הקריטריונים, אשר מהווים מידע חיוני בסיסי, הידוע מראש כתנאים לקבלת רישיון לעיסוק בסחר עתיקות, הינו זהה להטלת הגבלה שלא כדין העומדת בסתירה עם רוח חוק יסוד חופש העיסוק וחוק ההנמקות שתוצאתו פסילת כתב הקריטריונים והחלטת המשיבה להימנע מליתן רישיון לעורר.
3. לאור העובדה שבתחומים אחרים, בהם נדרש רישיון ממשלתי/עירוני לעיסוק בהם, קיימות ומפורסמות, לכל בר בי רב, הוראות נוהל ברורות ונהירות, הרי שאין עמדנו לענין זה בגדר "חזון נפרץ" אלא הסתמכות על דינים ונוהלים הקיימים ופועלים במדינת ישראל לפיהם נוהגות רשויות ציבוריות ומצופה מהמשיבה שתנהג גם כך.
4. על כן מתקבל ערר העורר חלקית באופן כזה, שהעורר לאחר שיעמוד בבחינה לבדיקת כישוריו בהתאם לקביעתנו המפורטת בסעיף 16.ג. לעיל להחלטתנו זו, יהיה זכאי לקבל רישיון לסחר עתיקות לשנה אחת. חידושו יהיה מותנה בביצוע השתלמות כמפורט בסעיף 16.ד. לעיל ו/או בכל תנאי סביר אחר שיקבע ויפורסם כדין ע"י המשיבה לכל מחזיקי רישיון לסחר בעתיקות.
5. א. המשיבה תדאג לכנס בהקדם ועדה מיוחדת ברשות המנהל המורכבת מהגופים המוסמכים והרלוונטיים כדי לגבש מחדש קריטריונים למתן רישיון לעיסוק בסחר עתיקות (להלן "ועדת הקריטריונים"). ועדה זו תדון גם בקריטריונים לחידוש הרישיון למחזיקי רישיון לסחר בעתיקות, לרבות העורר (אם קיבל רישיון).





ב. דיוני ועדת הקרטריונים ומסקנותיה יתועדו בפרוטוקול כדין והצעת הקרטריונים תפורסם לקבלת תגובות הציבור בזמן קצוב באמצעי התקשורת כמקובל ברשויות ציבוריות לענין זה במדינת ישראל.

לאחר קבלת הערות הציבור ודיון בהם, יגובשו סופית נוסחם הרשמי של הקרטריונים החדשים ע"י הנהלת המשיבה בראשות המנהל, הם יפורסמו באתר רשות העתיקות בחתימת המוסמך להוצאתן ותוארו, התאריך בהן נתקבלו וציון מקור הסמכות לקביעתן ו/או ברשומות, אם וככל שהוחלט לאמץ ע"י השר הממונה, כחלק מתקנות העתיקות כתוספת להן, כמומלץ על ידינו בסעיף 17 סייפא להחלטתנו זו ובכפוף להליכים המחויבים לכך על פי החוק.

ג. בעת הדיון לקביעת הקרטריונים, תדונה ותאומצנה גם ההנחיות המפורטות בסעיף 16 לעיל להחלטתנו זו.

6. המשיבה תדאג לבצע את האמור לגבי העורר בסעיף 4 לעיל עד ליום 1.6.22 או כל מועד אחר ששני הצדדים הסכימו עליו ביניהם (ללא צורך במעורבותנו) ואת האמור בסעיף 5 (אך ורק לענין עריכת קרטריונים ופרסומם) עד ליום 1.8.22 וכן להעביר עותק וציון מקום הפרסום לידינו.

7. הועדה רושמת לה כתזכורת את המועדים הנ"ל למעקב.

8. לענין הוצאות הדיון מציעה הועדה שהמשיבה תנהג בהגיונות כלפי העורר אם תשלם לו הוצאות משפט בסך של 7500 ₪ בצירוף מע"מ כדין תוך 30 יום מיום מתן החלטתנו זו. אם לא ישולם סך זה במועד האמור, הוא ישא הפרשי הצמדה וריבית המחושבים מיום מתן החלטה זו ועד למועד התשלום בפועל.

דר' יובל יקותיאלי, חבר הועדה

דר' קטיה ציטרין-סלברמן, חברת ועדה

ניתן ביום: 17.4.2022

יול ברדוש, עו"ד – יו"ר